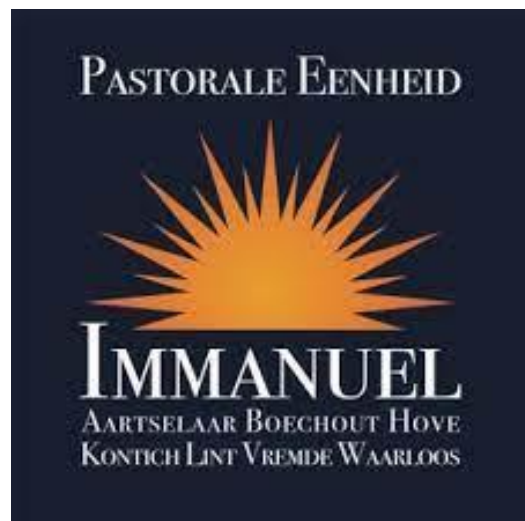

KERKENBELEIDSPLAN 2025-2031

Sint Bavo Boechout

Sint Jan In de Olie Vremde

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	
INLEIDING	
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	
2. FICHE PER KERKGEBOUW	
2.1. Sint-Bavo in Boechout	
2.1.1. Identificatie.....	
2.1.2. Beschrijving	
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.1.5. Financieel overzicht (optioneel)	
2.2. Sint-Jan in d'Olie in Vremde	
2.2.1. Identificatie.....	
2.2.2. Beschrijving	
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	
2.2.5. Financieel overzicht (optioneel)	
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	
3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	
BESLUIT.....	

INLEIDING

Dit Kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Boechout:

- Sint-Bavo, Sint-Bavoplein, 2530 Boechout
- Sint-Jan in d'Olie, Dorpsplaats, 2531 Vremde

Overzicht vergaderingen die specifiek hebben bijgedragen tot het tot stand komen van het Kerkenbeleidsplan 2025-2031 Boechout-Vremde:

- op 25/03/2024: vergadering met Centraal KB in pastorie Vremde ivm actualisering KBPlan
- op 02/04/2024: vergadering met Gert Van Daele - Platform Toekomst Parochiekerken
- op 10/07/2024: vergadering KF Boechout met Johan Govaerts van het Vicariaat
- op 18/09/2024: toelichting aan PE Immanuel door Johan Govaerts in Geloofscentrum Hove
- op 02/10/2024: infosessie in kerk Elsum Geel ivm opmaak KBPlan en meerjarenbegroting
- op 28/10/2024: vergadering met Centraal KB in pastorie Boechout ivm opmaak KBPlan
- op 20/11/2024: vergadering KF Boechout en gemeente ivm KBPlan en meerjarenbegroting
- op 20/11/2024: vergadering KF Vremde en PKG Boechout-Vremde in pastorie Vremde
- op 17/12/2024: vergadering KF Boechout en de Parochie Sint Bavo in pastorie Boechout
- op 03/02/2025: vergadering met CKB Boechout-Vremde en het Vicariaat
- op 20/02/2025: vergadering met gemeente ivm de meerjarenbegroting KF Boechout
- op 12/03/2025: vergadering met gemeente – Centraal KKB – KFB - KfV – Johan Govaerts
- op 25/04/2025: bezorging KBPlan aan College van Burgemeester en Schepenen B/V
- op 08/05/2025: verg. met gemeente ivm CBS goedkeuring KBPlan onder voorwaarden.
- op 29/04/2025: bezorging KBPlan aan Bisdom Antwerpen ter goedkeuring
- op 09/05/2025: bezorging KBPlan aan College van Burgemeester en Schepenen B/V
- op 09/05/2025: bezorging KBPlan aan Gemeente Boechout-Vremde ter goedkeuring

Dit Kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Boechout-Vremde, het Centraal Kerkbestuur van Boechout-Vremde en de twee kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Antwerpen op 14 mei 2025
- door de gemeenteraad van de gemeente Boechout op 26 mei 2025

In dit Kerkenbeleidsplan worden de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk.

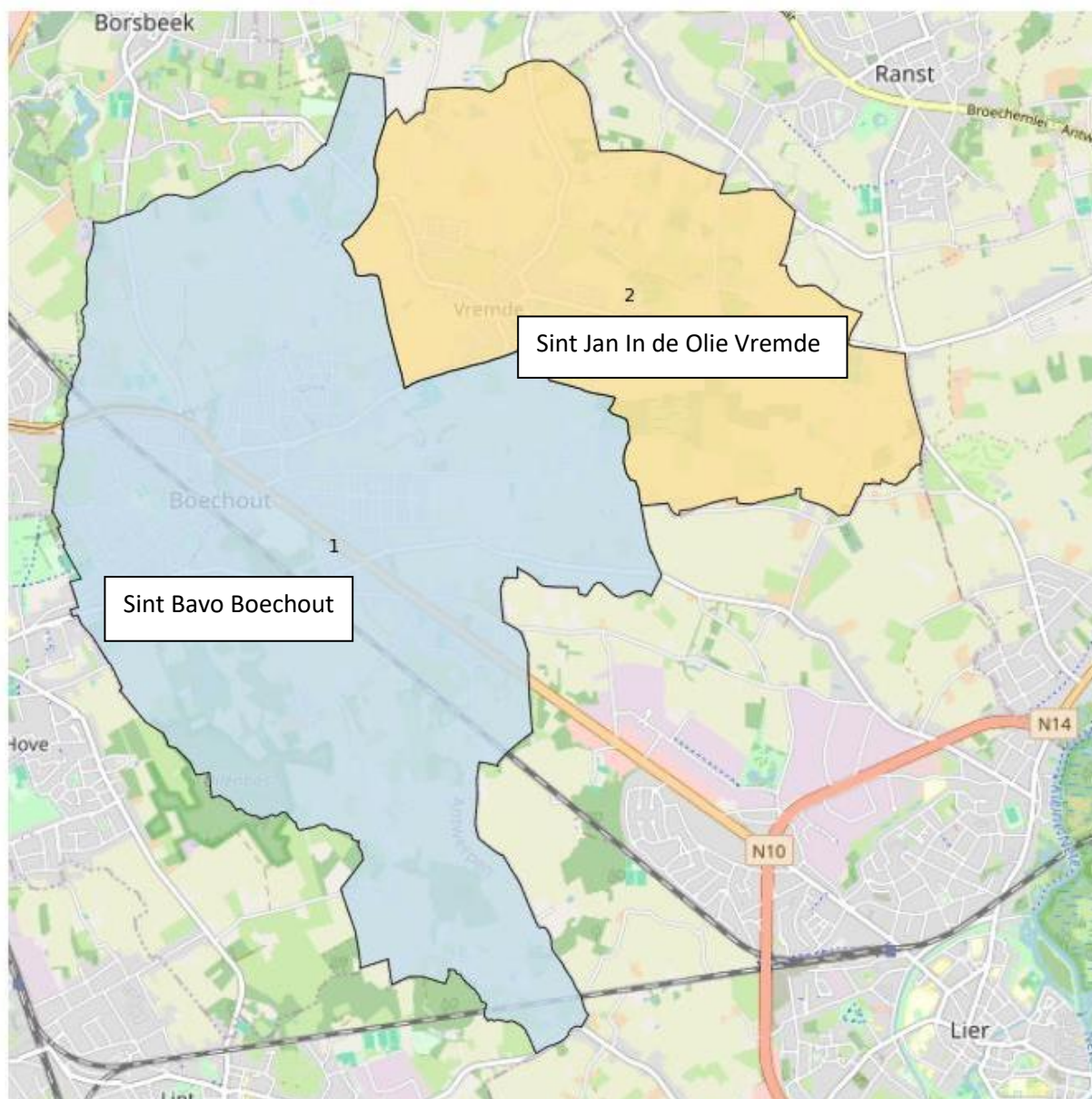
Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties per kerk, de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

1. Sint-Bavo, Sint-Bavoplein 2530 Boechout
2. Sint-Jan In de Olie, Dorpsplaats 2531 Vremde

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Bavo in Boechout

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Bavo

Geografische ligging

- Sint-Bavoplein 2530 Boechout
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat Kempen-West
- Pastorale Eenheid: Immanuel
- Parochie: Sint-Bavo

Eigenaar grond en kerkgebouw: Kerkfabriek Sint Bavo Boechout

Beschermstatuten Sint Bavokerk Boechout:

- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Bavo
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019
- is aangeduid als beschermd monument Parochiekerk Sint-Bavo
Deze bescherming is geldig sinds 05-07-1996
- omvat de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap Parochiekerk Sint-Bavo: kerkhof
Deze bescherming is geldig sinds 11-06-1976
- omvat de aanduiding als beschermd monument Parochiekerk Sint-Bavo: koor
Deze bescherming is geldig sinds 30-05-1936
- omvat de aanduiding als beschermd monument Parochiekerk Sint-Bavo: transept
Deze bescherming is geldig sinds 11-06-1976

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Algemeen

De parochiekerk Sint-Bavo in zijn huidige vorm is in het centrum van de gemeente Boechout een markant gegeven. Oudste gedeelten van het kerkgebouw zijn het 15de-eeuwse koor en 17de-eeuwse transept. Het schip en de toren werden aan het einde van de 19de eeuw nieuw opgetrokken. Het gebouw wordt omgeven door haar voormalig omhaagde kerkhof, thans omgevormd tot grasperk waarop zich het oorlogsmonument 1914-1918 en tegen het zuidtransept een gedenkmonument J.F. Willems van 1848 bevinden.

Historiek

Een eerste vermelding van de Sint-Bavokerk te Boechout dateert van een akte van 974 waarbij keizer Otto II de kerk terugschonk aan de Sint-Baafsabdij van Gent. Deze abdij genoot de tienden van het dorp Boechout. Het contract betreffende de bouw van de toren dateert van 1431, het koor dagtekent uit het einde van de 15de of het begin van de 16de eeuw. In 1542 en 1583 woedde een brand, maar het koor en de toren bleven gespaard. Opmerkelijk is dat tot de 17de eeuw de toren los stond van het koor. Grote herstellingswerken begonnen in 1639, het jaar daarop werden het nieuwe transept en het schip voltooid. De toren onderging enkele herstellingen in 1803 en in 1834 naar ontwerp van F. Stoop. In 1841-1842 werd het gotische schip afgebroken, naar aanleiding van de bouw van zijbeuken naar ontwerp van Ferdinand Berckmans (1803-1854). Ook werden bij deze werken de transepten voorzien van spitsboogvensters. Naar ontwerp van provinciaal bouwmeester Eugene Gife (1819-1890) werden in 1863 enkele verbeteringswerken doorgevoerd (openbare aanbesteding op 7 mei 1863 en voltooid op 17 december 1863), waarbij de plafonds in het schip en transept werden vervangen, de middenbeuk werd verhoogd, en nieuwe ramen werden geplaatst in het transept en een deur in de noordelijke sacristie.

De meest ingrijpende wijziging vond plaats op het einde van de 19de eeuw. Toren en schip werden afgebroken en een nieuwe kerk werd gebouwd, twee traveeën langer dan het oude kerkgebouw. De nieuwe kerk werd gebouwd volgens een ontwerp van architect Gife. De werken begonnen in 1897 en waren voltooid in maart 1898. In 1910-1911 werd nog een bergplaats aangebouwd, naar ontwerp van Louis Gife (1854-1929). Alhoewel volgens de archiefdocumenten van de periode 1890 de nieuwe kerk in stijl moest aansluiten en gelijken

op de afgebroken delen, werd hiervan toch grondig afgeweken. De oude toren was opgetrokken in witte natuursteen; bij de heropbouw, twee traveeën verder van het koor, werd gebruik gemaakt van baksteen met banden in witte natuursteen. Ook de gevels van het kerkgebouw zelf werd op deze wijze verlevendigd. Hiermee heeft men willen aansluiten bij de bestaande en behouden gevels van de dwarsbeuk die op dezelfde wijze waren versierd. De afdekking van de zijbeuken met een opeenvolging van schilddaken bood een architecturaal verantwoorde oplossing voor delichtschepping in de middenbeuk. Hierdoor kwamen de relatief hoge ramen volledig vrij, wat niet meer het geval was na de verbreding van de kerk zoals ze in 1841-1842 door Ferdinand Berckmans werd uitgevoerd. Het dak van de toen aangebouwde zijbeuken sloot onmiddellijk aan bij het dak van het middenschip en sloot de aanwezige ramen volledig af.

De decoratieve binnenschildering is van de hand van A. Callens en dateert van 1911. De oorlogsschade van de Eerste Wereldoorlog, namelijk aan goten, schaliën en metselwerk, werd in 1917-1918 hersteld naar ontwerp van Louis Gife. In 1925 werden nog enkele kleine herstellingen uitgevoerd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakten glasramen, metselwerk en schaliën beschadigd. Voorlopige herstellingen vonden plaats in 1945-1947, de definitieve herstellingen circa 1950 en in 1954. Het koor werd in 1958-1959 voorzien van drie glasramen naar ontwerp van J. Van Ael, uitgevoerd door J. Van de Broeck. De bewaarde glasramen werden door Calders hersteld in 1959.

Bij de aanleg van vloerverwarming in de kerk werden enkele archeologische vaststellingen gedaan. Er werden twee Merovingische graven, een graf uit de vroege middeleeuwen, een graf uit de volle middeleeuwen en meerdere niet nader te dateren middeleeuwse graven aangetroffen. Daarnaast werden ook sporen teruggevonden van de vroegmiddeleeuwse voorganger van de kerk.

Beschrijving

De plattegrond van de Sint-Bavokerk omvat een westtoren, een driebeukig schip van zeven traveeën, het 17de-eeuwse transept en het 15de-eeuwse koor met driezijdige sluiting. Aan de zuidgevel bevindt zich een rechthoekige sacristie; aan de noordgevel bestaat nog de oude 17de-eeuwse sacristie. Het bakstenen gebouw wordt gekenmerkt door speklagen en een sokkel van zandsteen, het koor en de noordelijke sacristie zijn volledig uit zandsteen opgetrokken.

De vierkante westtoren telt vier geledingen onder een ingesnoerde naaldspits; de overhoeks geplaatste steunberen aan de westhoeken van de toren tellen twee versnijdingen. Een vijfhoekig traptorentje is aangebouwd aan de noordgevel. Een verdiepte korfboogdeur en aansluitend spitsboogvenster met neogotische tracerings zijn gevat in een doorlopende, geprofileerde omlijsting. De eiken deur wordt gekenmerkt door een makelaar met zuiltje en krulkapiteel op een polygonale sokkel, gedateerd 1871, waarop een Sint-Bavobeeldje onder baldakijn werd aangebracht, gedateerd 1652. De toren is verder voorzien van spitsboogvormige galmgaten met negblokken en een waterlijst en wordt beëindigd door steigergaten onder de daklijst.

Het schip, transept, koor en sacristie zijn afgedekt door leien zadeldaken; het schip heeft een metalen gebinte. De zijbeuken zijn uitgewerkt als kapellen onder schilddaken. De travee indeling van zowel zij- als middenbeuk wordt benadrukt door steunberen met puntdakjes. Het 17de-eeuwse transept is voorzien van haaks op elkaar gestelde steunberen en steigergaten. Lichtinval gebeurt overvloedig door spitsboogvensters met neogotische tracerings. In de gevel van de zuidelijke transeptarm is een Sint-Andrieskruis met zwarte

baksteen gemetseld. De traveeën van het koor, met hoge gotische spitsboogvensters, zijn eveneens door middel van steunberen met twee versnijdingen afgebakend, de gevels worden beëindigd door steigergaten onder de daklijst. De rechthoekige sacristie aan de zuidgevel is opengewerkt met kruiskozijsen in hardsteen.

Interieur

De Sint-Bavokerk is een basiliek met spitsbogen op zuilen met polygonale sokkels en bladwerkkapitelen naar Brabants patroon. Het bakstenen kruisribgewelf rust op schalken met bladwerkkapiteel. De zijbeuken zijn overwelfd met kruisribgewelven op consoles, het koor met een kruisribgewelf op schalken.

Meubilair

- Gepolychromeerde houten beelden van de gebroeders De Cuyper (circa 1844)
- Neogotisch hoofdaltaar (1910)
- Twee zij-altaren: houten Maria altaar, koperen Sint Jozef altaar (begin 20ste eeuw)
- Eiken preekstoel, met trap versierd met ijzersmeedwerk, van Cornelis Marck (1770)
- Vier eiken biechtstoelen met engelenhermen (tweede helft 16de eeuw)
- Koorgestoelte met voorstelling van de evangelisten (1897)

Kerkhof

Het kerkhof van de Sint-Bavokerk werd in 1956 ontruimd. Het voormalige kerkhof rond de Sint-Bavokerk werd omgevormd tot grasperk. Thans voorzien van een nieuwe lindeboom aan de zuidzijde en paasbloemen, niet meer omheind door een geschoren haag maar onderbroken door geprofileerde betonnen borduren. De afgestorven buxusstruik aan de oostzijde van de kerk werd eind 2024 door de gemeentediensten verwijderd.

Aan de noordzijde werden verscheidene hoogstammige lindebomen aangeplant.

Het perk behield de oorspronkelijke afbakening en benadrukt de dominante positie van de kerk in het centrum van Boechout.

- Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier DA000024, Sint-Bavokerk, (BRENDERS F., 1996).
- Onroerend Erfgoed, Digitaal beschermingsdossier DA002072, Sint-Bavokerk (BRENDERS F., 1996).
- Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 113160 St.-Bavokerk.
- Plomteux G., Steyaert R. & Wylleman L. 1985: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Antwerpen, Arrondissement Antwerpen*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 10N1 (A-He), Brussel - Gent.

Auteurs: Wylleman, Linda; Brenders, Francis

Datum: 1996

De tekst wordt ter beschikking gesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed (AOE)

b) Bouwfysische toestand

Inspectieverslag Monumentenwacht Antwerpen op 15 juli 2024

ADMINISTRATIE & OPMERKINGEN

object	Sint-Bavokerk
bescherming statuut	Parochiekerk Sint-Bavo Inventaris Onroerend Erfgoed
ID inventaris OE	https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/12553
huidige functie	Kerk
abonnee	Kerkfabriek Sint-Bavo Pastoorsleike 7 2530 BOECHOUT
inspectiedata	15/07/2024
monumentenwachter	Erik Müller Jozef Petit
contact	03 203 67 81 erik.muller@provincieantwerpen.be
totaal aantal manuren	13
uitgevoerde werken	De vervuilde afvoeropeningen en de verstopte afvoer van dak [6] werden vrijgemaakt. Op zolder [10]-G werd een weggevalen afdekkap van een zekeringskast teruggeplaatst.
gebruikte materialen	Geen
vorige inspecties	2021 2017 2012 2010 2007 2006 2003 1998 1996
opmerkingen	De foto's in dit rapport vormen geen volledige schade-inventaris maar zijn exemplarisch voor de beschreven vaststellingen. Je kan in het digitaal rapport inzoomen op de foto's om het schadebeeld te verduidelijken. Er loopt momenteel een onderhoudscontract met een dakwerker. Omdat we nazorg en persoonlijke contacten belangrijk vinden, komen we graag ter plaatse om het inspectierapport te verduidelijken of verdere stappen te bespreken. De eerste 2 uur van deze nazorg zijn trouwens gratis.

Monumentenwacht stelt de overzichtstabel uit het inspectierapport op vraag van de abonnee ook ter beschikking in een spreadsheet-formaat. Aangezien de gegevens in deze versie bewerkt kunnen worden, geeft Monumentenwacht geen enkele garantie op de correctheid van deze spreadsheet-versie. De tabel die is opgenomen in de pdf-versie van het door Monumentenwacht opgestelde inspectierapport, geldt als enige officiële versie van de overzichtstabel.

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het gehele object en per rubriek weergegeven op een 6-delige schaal, en dit voor 3 aandachtspunten en een extra beoordeling onder 'gehele object':

toestand	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico op gevolgschade	<i>geen- weinig - redelijk - aanzienlijk - verhoogd - acuut</i> Deze schaal geeft aan in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals opschijnend kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.
toegankelijkheid	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze score geeft aan hoe vlot het gebouw of erfgoedobject toegankelijk is voor onderhoud en kleine herstellingen. Zijn er voorzieningen aanwezig om daken en goten veilig te betreden zoals genormeerde ankerpunten en ladderhaken, (neerklapbare) borstweringen...? Zijn trappen en ladders veilig? ...

GEHELE OBJECT

toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk
toegankelijkheid		matig

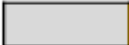
toelichting Het gebouw is in redelijke staat, maar enkele ingrepen aan daken, goten en een zwamaantasting zijn noodzakelijk.
De matige bereikbaarheid van daken en goten bemoeilijkt het onderhoud.

DAK

toestand		matig
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting De daken zijn plaatselijk beschadigd en onderhoudsgevoelig.

DAKWATERAFVOER

toestand		matig
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De koperbekleding voldoet nog, maar verspreid zijn er ernstige lekken in de goten.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

toestand		matig
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De algemene toestand is goed maar opvolging van de houtborende insecten is raadzaam. Het bestrijden van de huiszwam en het herstel van de aangetaste delen is dringend.

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		weinig

toelichting De algemene toestand is redelijk, maar enkele gebreken zijn aan herstel toe.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Het buitenschrijnwerk is structureel in orde, maar aan onderhoud toe.

AFWERKING EN INRICHTING

toestand		goed
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		weinig

toelichting Het interieur wordt goed onderhouden.

TECHNISCHE INSTALLATIE

toestand		goed
onderhoud		goed
risico op gevolgschade		weinig

toelichting De technische installaties dienen regelmatig onderhouden te worden.

SITE EN OMGEVING

toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Het grafmonument van de familie Moretus is aan herstel toe.

Genomen initiatieven en uitgevoerde werkzaamheden aan de Sint Bavokerk

In **2002** werd een ingrijpende buitenrestauratie uitgevoerd, aansluitend in **2007** volgde de volledige binnenrestauratie. Beide werden met behulp van overheidssubsidies uitgevoerd.

Voor de Sint Bavokerk werd in 2024 een **gesubsidieerde energie-audit** uitgevoerd. Het rapport werd aansluitend goedgekeurd door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Er werd voor de kerk ook een **Beheersplan 2024-2048** opgemaakt. Het werd na uitgebreid onderzoek door het Agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen goedgekeurd in 2024.

In 2024 werd de 3-jaarlijkse **bouwinspectie** uitgevoerd door **Monumentenwacht**. In de aansluitende toelichting door de inspectie werd gesteld dat de algemene bouwfysische toestand van het gebouw goed is, met aandacht voor een aantal dringende zaken.

Door **Monumentwacht Antwerpen** werd in 2023-2024 meerdere digitale dataloggers geplaatst ter opvolging van de temperatuur en de vochtigheid in de kerk. Dit resulteerde in de opmaak van het **Klimaatanalyse rapport** door deze instantie. De verklarende toelichting gebeurde aansluitend via een Teamvergadering aan het kerkbestuur.

Er werd begin 2024 een **eerste lichtstudie** uitgevoerd om de binnen- en buitenverlichting te vervangen door energiezuinige ledverlichting. Een **tweede lichtstudie** werd uitgevoerd in november 2024. Voor beide werden gedetailleerde offertes opgemaakt en toegelicht.

In 2024 werd de jaarlijkse inspectie van de **bliksembeveiliging** uitgevoerd door Heleblitz evenals controle en de nodige vervanging van enkele **blusapparaten** door Sicli.

Jaarlijks wordt het **uurwerk- en klokkenmechanisme** nagekeken door Clock-O-Matic en waar nodig bijgesteld. Een gedetailleerd inspectierapport werd opgesteld ifv het vervangen van het verouderde analoge besturingssysteem evenals het aandrijfsysteem van de klokken zelf. Een gedetailleerde offerte werd opgemaakt en aansluitend toegelicht aan het kerkbestuur. Het Agentschap Onroerend Erfgoed verleende toelating tot uitvoering van deze werken.

Door Alertis werd in 2024 het verplicht jaarlijks onderhoud uitgevoerd mbt de **inbraak- en rookdetectie** in de kerktoeren. Een digitale controlemodule werd bijgeplaatst.

Het decoratieve **loodglasraam** in het noordelijk transept werd in 2023 op 3 plaatsen hersteld. Een eerste offerte werd niet weerhouden, de tweede wel.

De **glazen deur** van de bidkapel, richting kerk, werd na vandalisme in 2023 vernieuwd.

Schilderwerken werden eind 2023 uitgevoerd in de rechter- en centrale inkomhal, in de bidkapel en aan een gewelf in de noordelijke zijbeuk. De werken werden, na toelating van het Agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen, uitgevoerd door een sociale tewerkstellingsmaatschappij uit de regio.

De bestaande **noodverlichting** werd vernieuwd en uitgebreid op 2 plaatsen ifv de veiligheid.

Er werden zowel in 2022 als in 2024, op advies van Monumentenwacht, grondige onderhoudswerken uitgevoerd aan de **dakbedekking en dakgoten** van de Sint Bavokerk.

Tweemaal per jaar wordt er onderhoud uitgevoerd aan het **Stevens orgel**. Het gerenommeerd orgel komt in aanmerking voor **restauratiesubsidie** doordat het onderdeel is van de beschermde kerk. Hiervoor werd begin 2025 een gedetailleerde offerte opgemaakt en ter nazicht bezorgd aan het Agentschap Onroerend Erfgoed.

In 2022 en 2024 werd het verplicht 2-jarlijks onderhoud en keuring van de **hoog rendement gasverwarmingsinstallatie** uitgevoerd.

De **vloeraanzuigfilters** van de verwarmingsinstallatie werden vervangen in 2022 en 2024.

De energieverblindende **binnenverlichting** van de midden- en zijbeuken, transepten en hoogzaal werd eind 2024 vervangen door een **energiezuinige ledverlichting**. Dit in overleg en na toelating door het Agentschap Onroerend Erfgoed Antwerpen.

In januari 2025 werden de oude halogeenlampen, gericht naar de 4 altaren, vervangen door energiezuinige ledlampen. Tegelijk werden kleurensplots geplaatst op het hoogzaal waardoor de aangewende kleuren van de vieringen ondersteund kunnen worden. Achteraan de kerk werd thv de centrale inkomhal kleurenledstrips aangebracht om een serene opstelling bij de uitvaarten te ondersteunen.

In samenspraak met de gemeente en na toelating door het Agentschap Onroerend Erfgoed werd de **buitenverlichting** van het kerkgebouw vervangen door een energiezuinige versie. De oude halogeenverlichting met een verbruik van 4.800 watt werd vervangen door ledverstralers met een verbruik van 400 watt. De nieuwe ledverlichting wordt automatisch aangestuurd door een instelbare astronomische timer. De vernieuwde ledverlichting van de kerktoeren werd door het gemeentebestuur, na de energiecrisis, opnieuw in dienst gesteld.

De uitgevoerde werkzaamheden aan de binnen- en buitenverlichting zullen niet enkel leiden tot een verminderd elektriciteitsverbruik. Ze belichten ook beter de historische en culturele waarden van de Sint Bavokerk als **herkenbaar baken** in het dorpscentrum van Boechout.

Begin 2021 werd door Rivierenland Regionaal Landschap een **nieuwe lindeboom** gepland aan de zuidzijde van de kerk. Door stormschade begin 2022 werd door de brandweer en gemeentediensten een omgevallen boom aan de noordzijde verwijderd. Hierop aansluitend werd eind 2022 een **onderhoudssnoei** uitgevoerd ten einde de dode takken te verwijderen uit de bomen aan de noordzijde van de kerk.

De **dakgoten**, op beide niveaus van de kerk, worden 2 x maal per jaar door een bevoegd bedrijf grondig gereinigd en het overvloedig bladafval uit de koperen goten verwijderd.

Alle uitgevoerde onderhoudswerken van de laatste 6 jaar werden opgenomen in een **onderhoudslogboek**. Dit werd conform de geldende reglementering vóór eind 2024 bezorgd aan het Agentschap Onroerend Erfgoed, die het aansluitend goedkeurde. Hierdoor kan het kerkbestuur bij restauratiewerken een verhoogde subsidie bekomen.

Geplande werkzaamheden aan de Sint Bavokerk tussen 2025-2031

De originele houten **kroonlijsten** dienen op sommige plaatsen vervangen te worden. De kroonlijsten en dakkapellen zelf dienen volledig **herschilderd** te worden, evenals de ramen en alle buitendeuren. Dit in de originele beprinting en kleuren.

Het plaatselijk afbrokkelend parament van het **zuidelijk transept** is vakkundig te herstellen evenals de openstaande verticale **monelen** van de glasramen aan beide zijde van de kerk.

De bestaande **scheurvorming**, palende aan de noord- en zuidzijde van **de kerktoren**, dient op een technisch onderbouwde wijze, duurzaam hersteld te worden.

De door Monumentenwacht plaatselijk vastgestelde **huiszwam**, gesitueerd in de voorste noordelijke zijbeuk, dient adequaat verholpen te worden. Voorafgaande zal door een gespecialiseerde firma een doorgedreven onderzoek uitgevoerd worden.

Voor de ganse dakconstructie zal ook een gesubsidieerd materiaal-technisch onderzoekdossier worden opgestart.

In functie van het jaarlijks wederkerig onderhoud van oa de dakgoten maar ook voor bezoekers dient op de zolderverdieping, op advies van Monumentenwacht, een **veiliger bordes** met leuningen aan beide zijden aangebracht te worden.

Een extra ontsluiting via een **tweede trappentoren** wordt onderzocht. Deze zal tevens voor de hulpdiensten dienstig zijn bij mogelijke calamiteiten tgv de uitgebreide aanwezige gsm-apparatuur in de kerk.

Er zal een **frequentiesturing** geplaatst worden op de pompmotor van de verwarming. De motor kan hierdoor traploos geregeld worden waardoor het storend geluidsniveau tijdens de vieringen sterk wordt gereduceerd. Hierop aansluitend kunnen mogelijks culturele nevenevenementen doorgaan en zo bijdragen aan de verdere valorisatie van de kerk.

Op basis van het **Klimaatanalyse rapport** en het aansluitend advies van Monumentenwacht, zal de aansturing van de verwarmingsventilator worden aangepast zodat deze in de zomer ook kan fungeren als **ventilatiesysteem**. Voor de geplande **restauratie** en conservatie van het historisch **Stevens orgel** is dit van groot belang.

Overvloedige bladval in de bovenste en onderste dakgoten van de kerk nopen tot een grondige **onderhoudsbeurt van de lindebomen**, gelegen aan de noordzijde van de kerk. Er wordt hiervoor, in overleg met de gemeente Boechout, beroep gedaan op de deskundigheid van Rivierenland Regionaal Landschap.

Het historisch beschermd **grafmonument Van Colen-De Fraula**, aanpalend vooraan de kerk en in eigendom van de gemeente, is onderspoeld, verzakt en hierdoor gebarsten. Het zal in nauwe samenwerking met de gemeente en in overleg met de familie Moretus gerestaureerd worden. In opdracht van de gemeente Boechout en in samenwerking met de Stichting Kempens Landschap wordt hiervoor een subsidiedossier en uitvoeringsbestek opgemaakt.

c) Architecturale mogelijkheden (optioneel vanaf 2025)

Om de kerk maximaal te **valoriseren** wordt de plaatsing van **glazen veiligheidswanden** vooraan in de kerk overwogen. Het historisch waardevol en beschermd hoogkoor kan hiermee op een veilige, doorzichtige manier worden afgesloten. De mogelijkheid wordt hierdoor geschapen om de **kerk dagelijks open te stellen** voor het publiek. Ook verantwoorde **culturele evenementen** worden hierdoor mogelijk gemaakt in het centraal gedeelte van de kerk.

Door het plaatsen van deze glazen veiligheidswanden kan in eerste instantie het volledig centrale gedeelte van de kerk opnieuw **dagelijks als bid-, stilte-, rust- en bezinningsruimte** worden gebruikt. Dit is ook de kernfunctie van het christelijk geïnspireerd kerkgebouw.

De vrijgekomen ruimte in de bestaande bidkapel kan op die manier worden aangewend om er **een volwaardige keuken** in onder te brengen. Hierdoor wordt de mogelijkheid geschapen om na de vieringen een koffiebijeenkomst of recepties te houden achteraan in de kerk. Dit initiatief kan eveneens bijdragen tot een ruimere gemeenschapsvorming in de parochie.

Aanpassen van het voetpad aan de beide ingangen van de kerk creëert de mogelijkheid om ook **mindervaliden** toegang te verlenen tot de dagelijks opengestelde kerk.

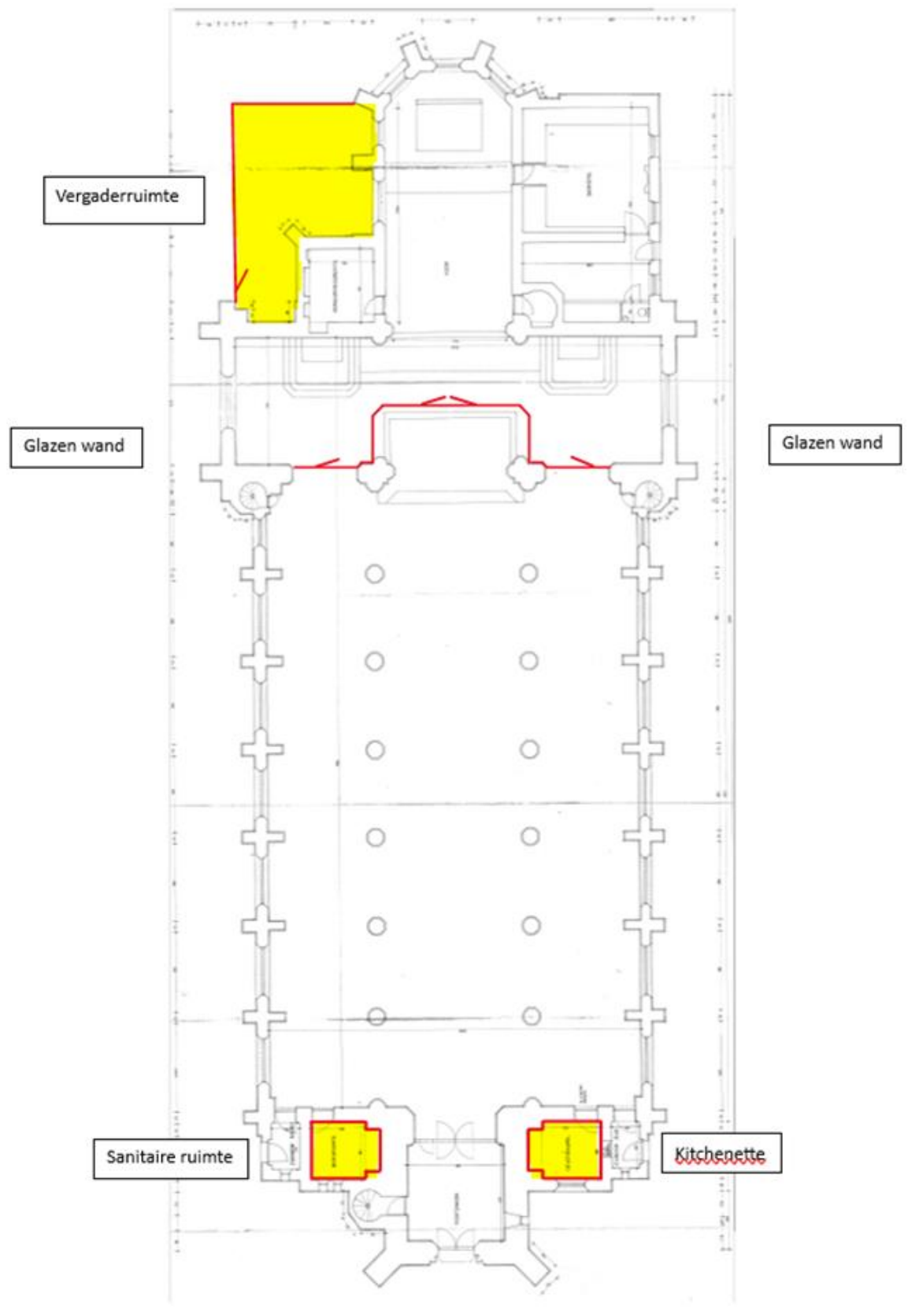
De bestaande berging achteraan de westzijde van de kerk is voorzien van een gedateerd toilet. Door het plaatsen van nieuwe bergkasten oa in de centrale inkomhal komt er plaats vrij in de bergruimte om deze om te bouwen tot **een volwaardige sanitaire ruimte**. Dit oa ten behoeve van de talrijke en druk bijgewoonde uitvaartdiensten. Uiteraard ook voor gebruik tijdens culturele evenementen, Open Kerkendagen, Open Monumentendag enz...

De **aanbouw** van een **info-, ontmoetings- en vergadercentrum** aan de noordzijde van de kerk wordt in overweging genomen. Dit in spiegelbeeld van de huidige sacristie, welke eveneens werd aangebouwd tussen 1911-1913. De extra ruimte komt ten behoeve van de vergaderingen van het kerkbestuur, Kring 12, catechese, eerste communie-, vormsel-, kinder- en gezinsvieringen. Besprekingen ifv culturele aangelegenheden kunnen eveneens plaatsvinden in deze ruimte. Ook voor het veelvuldig overleg met derden mbt het duurzaam onderhouden van het kerkgebouw zelf kunnen in deze ruimte plaatsvinden.

In 2024 werd een gespecialiseerd studiebureau aangesteld om een **haalbaarheidsstudie** ter uitvoering van al deze **architecturale mogelijkheden** op te maken. Meerdere plaatsbezoeken en uitvoerige overlegmomenten hebben hiervoor reeds plaats gehad.

Begin 2025 werd het resultaat van de haalbaarheidsstudie door het kerkbestuur geëvalueerd en aansluitend besproken met de gemeente. De studie zal eveneens gebruikt worden om de **meerjarenbegroting** 2026-2031 en deze van 2031-2037 op te maken. Op deze manier wordt een langetermijnvisie voor iedereen duidelijk gemaakt.

Planmatige weergave van de architecturale mogelijkheden Sint Bavokerk

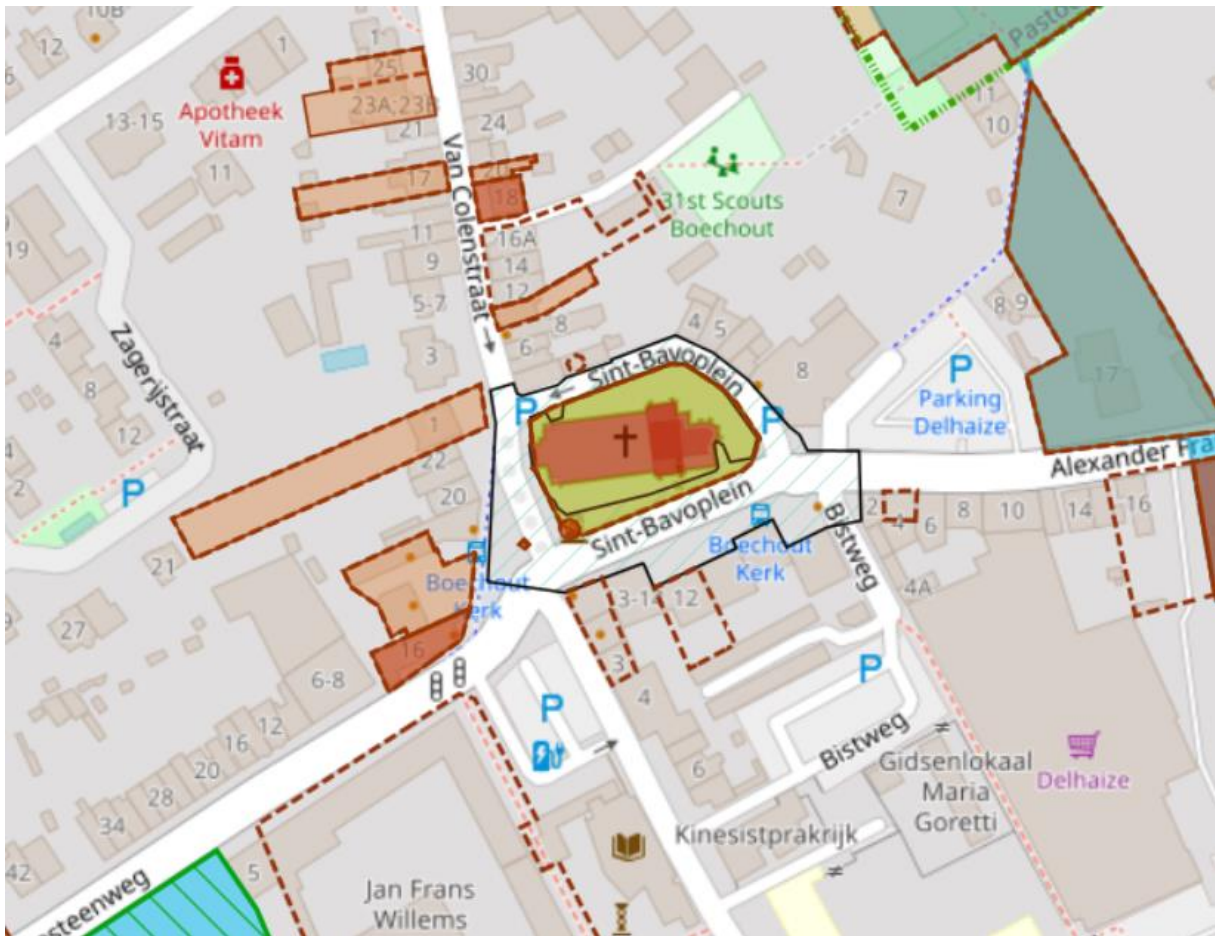
Voorziene investeringen 2025-2031 voor de Sint Bavokerk van Boechout

- Herstellen, deels vervangen en herschilderen van de bestaande **kroonlijsten**
- Herstellen dakconstructie van de noordelijke zijbeuk tgv vastgestelde **huiszwam**
- Herschilderen alle **buitenschrijnwerk** (ramen-deuren-dakkapellen)
- Herstellen **gevel zuidtransept**
- Herstellen **monelen** (verticale stijlen) van de ramen aan noord- en zuidzijde
- Herstellen openstaande **voegen palend aan de toren** aan noord- en zuidzijde
- Plaatsen **glazen veiligheidswanden** vooraan in de kerk
- Plaatsen van een geïntegreerd **keukenblok** in de vrijgekomen ruimte van de bidkapel
- Plaatsen van **nieuwe bergingen** en **informatiestanden** achteraan in de kerk
- Herinrichten en vernieuwen van de **sanitaire ruimte** achteraan in de kerk
- Installatie van het **elektronische Apollo III systeem** (uurwerk- en luidmechanisme)
- Gefaseerde restauratie van het **Stevens orgel**
- Aanpassen **hellingen voetpad** naar ingangen kerk aan noord- en zuidzijde
- Aanbouw van een **info-, ontmoetings- en vergaderruimte** aan noordzijde van de kerk

Voorziene investeringen 2031- 2037 voor de Sint Bavokerk van Boechout

- Stabiliteitsonderzoek kapconstructie zowel houten als metalen gedeelte
- Onderzoek en in voorkomend geval behandelen houten kapconstructie tegen houtborende insecten
- Restauratie leiendakbedekking aan de noordzijde en de beide zijbeuken van de kerk
- Plaatsen van veilige bordes-leuning-zoldervloeren-traptoren
- Plaatsen van isolatie op de gewelven van de kerk en het dak van de sacristie

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

Boechout is een gemeente gelegen in de Belgische provincie Antwerpen. De gemeente grenst aan Wommelgem, Ranst, Lier, Lint, Hove, Mortsels en vanaf 1 januari 2025 via de deelgemeente Borsbeek aan Antwerpen. De gemeente telt bijna **14.000 inwoners**, verdeeld over deelgemeenten Boechout en Vremde. Eind 2031 zullen dit naar schatting **15.000** zijn.

De grond waarop de kerk staat is eigendom van de Kerkfabriek Sint Bavo evenals de kerk zelf. De vloeroppervlakte bedraagt 1.200 m². De kerk heeft een nokhoogte van 20 meter, de toren is 45,80 m hoog. Door haar grote omvang is het kerkgebouw een duidelijk **herkenbaar baken** in het centrum van de gemeente Boechout.

De kerk beschikt over alle **basisinfrastructuur** (ledverlichting, gasverwarming, sanitair, digitale schermen, geluidsinfrastructuur met ringgeleiding) voor de organisatie van zowel liturgische als culturele activiteiten.

De **beschermde parochiekerk** maakt deel uit van het eveneens **beschermde cultuurhistorisch landschap**.

De Sint Bavokerk is gelegen in het centrum van het landelijk dorp Boechout. De volgende aspecten zijn relevant:

- Het kerkhof rond de kerk is ontruimd en is beschermd als cultuurhistorisch landschap. Op de site bevindt zich het beschermde en historisch grafmonument van de familie Van Colen-De Fraula, evenals het borstbeeld van Jan-Frans Willems. Het groenonderhoud gebeurt op geregelde tijden door de gemeente.
- Het gemeentelijk kerkhof ligt op wandelafstand van de kerk op de Hovesesteeweg.
- De kerk is aan de zuidzijde voorzien van een nieuwe energiezuinige verlichting. De toren is aan de buitenzijde voorzien van een nieuwe ledverlichting, geplaatst door de gemeente bij de heraanleg van het Sint Bavoplein.
- De klokken luiden ter aankondiging van de liturgie. Er is elk uur een klokslag die het juiste uur van het uurwerk aangeeft.
- Bushaltes, fietspaden en parkings bevinden zich binnen een straal van 50 meter van de kerk.
- De pastorie in eigendom van de gemeente, ligt op 100 meter van de kerk. Achter de pastorie is het openbare George Van Raemdonckpark gelegen. De pastorie werd eerder door de gemeente gedesaffecteerd ifv van de opmaak van een totaalplan voor deze omgeving.
- Het Biesbesbos, de Bunderkes en de Molen van Boechout zijn op korte wandelafstand gelegen evenals het kasteel van Moretus.
- Het cultureel centrum, de gemeentelijke bibliotheek, lokalen jeugdbewegingen, een grote supermarkt en diverse horeca bevinden zich binnen een straal van 100 meter van de kerk. Er is overal voldoende parking voorhanden.
- De parochiezaal het Gildenhuis, in eigendom van de Stichting Kempen-West, bevindt zich vlakbij de kerk. Deze parochiezaal is evenwel gesloten. Voor het gebouw wordt een toekomsttraject uitgewerkt ism de gemeente.
- Het Bistlokaal, eveneens in eigendom van de Stichting Kempen-West, bevindt zich op 100 m van de kerk. Vooraan bevindt zich een grote parking welke door de gemeente werd aangelegd en onderhouden wordt.
- In het dorp zijn verschillende beschermde erfgoedelementen terug te vinden.
- Op korte wandelafstand is er een protestants-evangelische kerk waarmee jaarlijks een oecumenische viering wordt gehouden, afwisselend in deze kerk en de kerken van Boechout en Vremde.
- In de kerktoren zijn meerdere GSM-operatoren gehuisvest waardoor goede telecomverbindingen tot stand worden gebracht voor de bevolking van Boechout en omliggende gemeenten.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Sint Bavoparochie behoort tot het **dekenaat Kempen-West**.

In 2005 werden parochies gegroepeerd in **federaties** waarbij Sint-Laurentius samen met Sint-Jozef in Hove, Sint-Bavo in Boechout en Sint-Jan-In-de-Olie in Vremde de **federatie BHV** vormden.

In 2017 werden de federaties vervangen door **Pastorale Eenheden**. De parochies van Boechout, Vremde, Hove, Kontich, Waarloos, Lint en Aartselaar vormen samen thans de **Pastorale Eenheid Immanuel**. In deze Pastorale Eenheid is de Sint-Laurentiuskerk de zondagskerk voor de eucharistievieringen en de 5de zondagvieringen in het jaar.

Elke week is er in de Sint Bavokerk een woord- en communiedienst, elke 2de zondag van de maand is er een eucharistieviering.

Het kerkgebouw wordt ook opengesteld voor culturele activiteiten, voor evenementen zoals **Open Kerkendagen** en **Open Monumentendag**, deelname aan de **plaatselijke Jaarmarkt**. Deze activiteiten vinden steeds plaats rekening houdende met de christelijke waarden van het gebouw. De christelijke vieringen hebben steeds voorrang op de culturele activiteiten.

Verder bestaat er ook al vele jaren **schooleducatie** voor het katholiek lager en middelbaar onderwijs uit de gemeente.

In een beurtrol wordt er in samenwerking met de **Protestantse Kerkgemeenschap** een **Oecumenische viering** gehouden in de Sint Bavokerk. In nauwe samenwerking met het gemeentebestuur wordt jaarlijks op gepaste wijze het einde van de Wereldoorlogen herdacht.

Huidige liturgische activiteiten (zie pastoraal plan):

- Wekelijkse misvieringen (woord- en communiediensten, eucharistievieringen)
- Uitvaarten
- Dopen
- Huwelijken
- Kinder- en Gezinsvieringen
- Eerste communievieringen
- Vormselvieringen
- Oecumenische vieringen
- Vieringen met leerlingen van het katholiek onderwijs Sint Gabriël Boechout

Niet-liturgische activiteiten:

- Open Kerkendag
- Open Monumentendag
- Deelname Jaarmarkt
- Schooleducatie voor het plaatselijk katholiek onderwijs
- Occasioneel een infoavond, een concert
- Verlichte kerststal op het grasperk vooraan de kerk ism de gemeente

Socioculturele organisaties, verbonden en niet verbonden aan de kerk, met belangstelling voor gebruik:

- Welzijnszorg, Samana, Wereldsolidariteit, Bond zonder Naam, Broederlijk Delen, Oecumenische Vredesviering, Oecumenische Werkgroep, Pastorale Kerngroep

Toekomstvisie

Het Kerkbestuur van de Sint Bavokerk wenst een progressief, vooruitstrevend en vernieuwend beleid te voeren. Ze nam en neemt voortdurend hiertoe nieuwe initiatieven die kaderen in een wel overwogen valorisatie van het kerkgebouw en haar functie.

- Het Kerkbestuur Sint Bavo, in samenspraak met de Pastorale Eenheid Immanuel, streeft er naar dat de kerk volwaardig wordt gevaloriseerd zowel voor de eredienst als voor cultureel geïnspireerde initiatieven, maar steeds met het nodige respect voor de christelijke waarden van het gebouw, de betekenis ervan alsook haar functie.
- Met het Sint Gabriëlcollege zijn er de jaarlijkse vieringen met de 300 leerlingen van het lager onderwijs. De parochie organiseert geregeld studiedagen met deze school ifv de eindtermen. Het ligt in onze bedoeling om de samenwerking met het college te verdiepen, in zonerheid met de 6de jaar leerlingen van het middelbaar onderwijs (900 leerlingen MO). Hier zien we een opportuniteit voor een duurzame doorstroming naar de begeleiding van de jongeren in onze parochiegemeenschap.
- Om de liturgische beleving tijdens de vieringen te ondersteunen werden reeds twee grote digitale schermen geplaatst. Hierdoor kunnen de parochianen de viering beter volgen, is er ook een visuele duiding. Vooral tijdens de talrijke uitvaarten worden deze schermen intens gebruikt. Familieleden van de overledene kunnen persoonlijk beeld- en geluidsmateriaal leveren om de uitvaart gevoelsmatiger te ondersteunen.

- De binnenverlichting van de kerk werd vervangen door energiezuinige ledverlichting, welke thans een warm, aangenamer gevoel geeft tijdens de vieringen. Ter ondersteuning van culturele aangelegenheden werd een sfeerverlichting geplaatst.
- Om het storend geluid van de centrale verwarming tijdens de vieringen te onderdrukken zal een frequentiesturing geplaatst worden op de pompmotor.
- De meer toegankelijkheid van de kerk gebeurt nu reeds door het dagelijks openstellen van de bidkapel, welke een rechtstreekse inkijk geeft in de kerk.
- Door het plaatsen van glazen veiligheids wanden vooraan in de kerk kan het centrale gedeelte van de kerk dagelijks als bid-, stilte-, rust- en bezinningsruimte worden opengesteld voor het publiek.
- Hierdoor komt er ruimte vrij in de bidkapel zodat deze kan omgebouwd worden naar een volwaardige kitchenette, dit ter ondersteuning van de gemeenschapsvorming.
- Er zal voor het uurwerk- en klokkenmechanisme een nieuw besturingssysteem worden aangeschaft. Dit systeem heeft tal van uitbreidingsmogelijkheden, o.a. het bewaken van de kerk met camera's. Hierdoor zouden we de kerk, met zijn talrijke erkende cultuurgoederen, nog veiliger kunnen openstellen voor bezoekers.
- Het in de toekomst dagelijks openstellen van het kerkgebouw voor bezoekers zal ook bijdragen tot een meer culturele en historische beleving van het beschermde erfgoed en zijn omgeving. De toegangen zullen ook aangepast worden voor mindervaliden.
- Door het centraliseren van de verspreide bergingen komt er ruimte vrij voor het inrichten van een volwaardige sanitaire ruimte achteraan in de kerk.
- De aanbouw van een vergader-, info- en ontmoetingsruimte kan bijdragen tot een meer maatschappelijk en verantwoord gebruik van de kerk. Het kan een meerwaarde betekenen ter ondersteuning van de parochiale werking, maar zeker voor de talrijke werkvergaderingen met derden ifv het onderhouden van de kerk, de vergaderingen van het kerkbestuur, besprekingen ifv nevenevenementen.
- De cultureel-historische en beschermde parochiekerk kan op eigen initiatief of op aanvraag gebruikt kunnen worden voor culturele activiteiten. Hiertoe werd een ontwerp van calamiteitenplan opgemaakt ifv nevenevenementen. De basis veiligheidsvoorzieningen werden reeds voorzien (pictogrammen, veiligheidsplan, EHBO-koffer, vervangen van blusapparaten). Er werd eveneens een ontwerp van huurcontract voor éénmalig of multifunctioneel gebruik van de kerk opgemaakt.
- Met de deelname aan o.a. de Open Kerkendagen, de Open Monumentendag en de jaarlijkse Jaarmarkt hopen we ook in de toekomst meer uitstraling te geven aan de historische en culturele waarde van het kerkgebouw.

2.1.5. Financieel overzicht (optioneel)

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2025-2031	Deels vervangen en herschilderen kroonlijsten Herstellen muurgevel zuidelijk transept Monelen ramen noord- en zuidzijde herstellen Herstellen openstaande voegen naast kerktoeren Herstel dakconstructie noordelijke zijbeuk Buitenschrijnwerk schilderen Herstel grafmonument Van Colen-De Fraula Vernieuwen bediening uurwerk- en luidmechanisme Plaatsen glazen veiligheidswanden vooraan in de kerk Plaatsen van keukenblok achteraan in kerk Vernieuwen en verruimen sanitaire voorzieningen Restaureren Stevens orgel Aanpassen hellingen naar zijtoegangen kerk Uitbouw met info-, ontmoetings- en vergaderruimte		

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag

Exploitatieresultaat en investeringsresultaat laatste jaarrekening

2.2. Sint-Jan in d'Olie in Vremde

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Jan-in-de
Oliekerk_\(Vremde\)#/media/Bestand:Vremde,_Kerk_St_Jan_in_de_Olie.jpg](https://nl.wikipedia.org/wiki/Sint-Jan-in-de_Oliekerk_(Vremde)#/media/Bestand:Vremde,_Kerk_St_Jan_in_de_Olie.jpg)

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Jan in d'Olie

Geografische ligging

- Dorpsplaats 2531 Vremde
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat Kempen-West
- Pastorale Eenheid: Immanuel

– Parochie: Sint-Jan in d'Olie

Eigenaar: gemeente

Bescherming(en)
Erfgoed Vlaanderen
Kempisch Landschap

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Beschrijving

Op langgerekt pleintje gelegen neogotische driebeukige kruiskerk, omringd door kerkhof afgesloten met gietijzeren hek. Opgetrokken in 1857-1859 naar ontwerp van E. Gife (zie gedenkplaat naast portaal met opschrift: "*T. Teichmann prov. guvern. erd. op decurio C. de Laet past + Daems past E. Gife arch. anno 1857*") ter vervanging van de bouwvallige en te kleine kerk uit de tweede helft van de 17de eeuw (?). Openbare aanbesteding had plaats op 9 januari 1857, en de werken werden half januari 1859 voltooid. Sierlijk gietijzeren hek geplaatst circa 1865 door bedrijf Van Aerschot uit Herentals.

Plattegrond omvat een in de middenbeuk gevatte vierkante westertoren, driebeukig schip van vier traveeën, transept met twee rechte traveeën en vlakke sluiting, koor met twee rechte traveeën en driezijdige sluiting, rechthoekige sacristieën tussen transept en koor. Bakstenen gebouw op bakstenen sokkel met afzaat van natuursteen. Gebruik van natuursteen voor versnijdingen en witte steen van Rochefort voor venstertraceringen. Westertoren van vier geledingen onder ingesnoerde spits (leien). Haaks op elkaar gestelde steunberen op hoeken toren en middenbeuk. Gedrukte spitsboogdeur onder rechthoekig stuc reliëf met calvarietafereel. Spitsboogvenster met neogotische tracering en gekoppelde spitsboogvenstertjes bij derde geleding. Vierde geleding met steunberen op afgekante hoeken; lisenen en spitsboogfries en spitsboogvormige galmgaten. Middenbeuk en transept onder zadeldaken (leien), zijbeuken onder lessenaarsdaken (leien). Travee-indeling door middel van steunberen; kleine bakstenen boogfries onder kroonlijst. Spitsboogvensters met neogotische tracering. Neogotische calvarie van hardsteen onder afdak versierd met windborden, tegen centraal travee koor. Rechthoekige sacristie en bergplaats onder afgewolfde daken (leien). Getraliede rechthoekige vensters in vlakke omlijsting van arduin en waterlijst.

Interieur

Pseudo-basilicale opbouw; oorspronkelijke beschildering bewaard, namelijk overwegend gebroken wit, roodbruin, rood en blauw, koor met sjabloonmotieven. Schip met spitsboogvormige scheibogen op bundelpijlers met pleisteren bladwerkkapitelen, kruisribgewelf met pleisteren slotstenen. Koor met stergewelf rustend op colonnetten met kapiteel. Haut-Reliëf Kruisweg van eind 1800 van Noord-Franse oorsprong.

Neogotisch mobiliair waaronder enkele gepolychromeerde beelden, uit de tweede helft van de 19de eeuw door J.B. De Boeck en J.B. Van Wint; preekstoel van 1867 naar ontwerp van E. Gife uitgevoerd door gebroeders Kockerols; biechtstoelen van 1875; orgel van 1885 door P. Stevens-Vermeersch, orgelmaker te Duffel, met gebruik van pijpwerk uit de eerste helft van de 19de eeuw dat mogelijk verwijst naar orgelmaker Th. Smet.

- Provinciaal Archief Antwerpen, Kerken, Vremde, Sint-Jan in de Olie, dossier 2, 5, 6.
- Provinciaal Archief Antwerpen, Kerkhoven, Vremde, dossier 1.
- FAUCONNIER A. en ROOSE P., *Het historisch orgel in Vlaanderen*, dl. III a, Antwerpen - arr. Antwerpen, Brussel, 1983, p. 399-401.
- JANSSENS R., *Eugène Gife 1819-1890, Provinciaal bouwmeester te Antwerpen. Een studie van zijn kerkelijke bouwkunst*, onuitgegeven licentiaatsverhandeling RUG, 1981, p. 176-194.

Bron: PLOMTEUX G., STEYAERT R. & WYLLEMAN L. 1985: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Antwerpen, Arrondissement Antwerpen*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 10n1 (A-He), Brussel - Gent.

Auteurs: [Wylleman, Linda](#)

Datum: 1985

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\)](#)

Aanvullende informatie

Kerkhof

Omheind kerkhof met graftekens van de late 19de-eeuw tot de naoorlogse periode.

Historiek

De kerk met het omgevende kerkhof van Vremde staat afgebeeld op drie 18de-eeuwse kaarten. Drie keer is de omtrek anders, van amandelvormig naar driehoekig en cirkelvormig. In hoeverre deze kaarten de effectieve toestand weergeven is dan ook onduidelijk. Op de kaart uit 1758 is het amandelvormige kerkhof ommuurd en in het oosten en westen zijn er toegangen. Op het kerkhof, ten zuiden van de kerk, staat een gebouw. Een pad (?) wordt met stippellijn aangeduid op het kerkhof. De Ferrariskaart uit 1770-1778 toont een driehoekig kerkhof, met bomen omzoomd en naast de kerk ook ten noordoosten bebouwd. Een derde kaart dateert uit 1792. Toen werd een ommuurd cirkelvormig kerkhof afgebeeld met toegangen in het oosten, zuiden en westen. Op die kaart staan er buiten de kerk geen andere gebouwen op het kerkhof. De Atlas der Buurtwegen uit 1840 geeft voor de eerste keer een gedetailleerd beeld weer van het kerkhof. Het kerkhof wordt ingetekend als een cirkelvormige site, ten noorden, zuiden en westen ommuurd en ten oosten afgeboord met een gracht. Er zijn toegangen tot het kerkhof in het noorden, zuiden en westen. Ten noorden van de kerk staat er een gebouw op het kerkhof ingeplant. De vorm van het kerkhof lijkt daarna niet wezenlijk meer te veranderen. Op de Popp-kaart uit het midden van de 19de eeuw zijn alle secundaire gebouwen op het kerkhof verdwenen.

Omschrijving

Vandaag is het kerkhof met een gietijzeren hek omheind. Het hek werd geplaatst in 1865 door bedrijf August Van Aerschot uit Herentals.

Op het kerkhof bleef een overzicht van graftekens van de late 19de eeuw tot de naoorlogse periode bewaard. De oudste graftekens zijn een hardstenen boomstamkruis en hardstenen

kruisvormige stèles ter hoogte van het kerkkoor. De stèles zijn zeer gelijkend en worden gekenmerkt door gelobde armen en een porseleinen Christushoofd. Net als andere eclectische stèles in dezelfde zone worden ze voorafgegaan door een graftuin. Uit het interbellum en de naoorlogse periode dateren graftekens in sobere art deco en voornamelijk in modernisme. De meeste graftekens werden opgetrokken uit blauwe hardsteen maar de evolutie via andere natuurstenen, leisteen (Antonia Dierckx), kunststeen (Theresia Heuvelmans), marmer (familie Schoensetters) en mozaïek naar graniet is er zichtbaar. Opmerkelijk is het lange gebruik van die alternatieve materialen buiten hardsteen en graniet tot ruim in de jaren 1980.

Het kerkhof werd bezocht in 2015.

- Algemeen Rijksarchief, Kaarten en plannen, I, nummer 2397, Caerte figuratief van de landen, bemden, ende bosschen gestaen ende gelegen omirent den limiete van Vrempe ende Bouchout, over welckers situatie tusschen de voorsc. twee dorpen questie is, in haeren Majesteyts souverainen raede van Brabant, P. Steynen, 1758, 1:3158.
- Algemeen Rijksarchief, Kaarten en Plannen, I, nummer 2396, Caerte Figuratief, C.-J. Everaert, 1792, 1:3642.
- Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.
- Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).
- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

•

Auteurs: [Mertens, Joeri](#)

Datum: 23-07-2021

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\)](#)

b) Bouwfysische toestand

In 2024 werd een volgende fase van de restauratie van de kerk uitgevoerd. In bijlage vindt U een gedetailleerd overzicht van de werkzaamheden opgemaakt door het studiebureau Roma. Het betreft de toren kort houd dit het volgende in:

- Volledige grondige restauratie van alle glasramen van de toren
- Klokken werden gereviseerd en de derde klok werd mee opgenomen in het automatisch klokluid systeem.
- Gevelreiniging met grondige herstelling fundamenteen/vervangingstenen/voegwerk en structurele aanpak van de steunberen die los aan het komen waren.
- Terracottabeeld boven kerkpoort met dakje en duivenwering.

- Verlichting van glasraam en terracottabeeld om het beter te laten uitkomen.
- WC-ruimte met afvoer

Verder werden er ook zelf enkel nodige aanpassingen gedaan. Hiervoor werd er eerst een energieaudit uitgevoerd (document in bijlage), en enkele raadgevingen hiervan werden al uitgevoerd. We noten:

- Koffiehoek, zodat mogelijkheid tot gemeenschapsvorming geboden wordt
- Isolatie van de gewelven
- Installatie van bijverwarming volgens infrarood principe
- Restauratie van beelden, monstrans, ... in samenwerking met de universiteit van Antwerpen
- Afwatering heraangelegd met recuperatie van water ten behoeve van de gemeente (water voor bloemen en planten voor groendienst gemeentedienst)
- Volledige infiltratie van buitenmuren om vochtige muren aan te pakken, zodat kan overgegaan worden tot schilderwerken.
- Aanpak van graven rond de kerk met aanleg van informatie over geschiedenis van Vremde voorzien in 2025 door gemeente Boechout
- Aanpak van dakgoten, schilderen en restaureren en beveiligen tegen verstoppingen door vogels.

Logboek van uitgevoerde werken:

jaar	uitgevoerd werk
2016	maken van luifel aan inkom
2016	graven wegnemen rondom kerk
2016-2017	schilderen hekwerk rond de kerk
2018	aanleggen klinkerpad aan hekwerk kant Den Dries
2022	Plaatsen ledverlichting in de middenbeuk kerk
2020	maken van doorloopsas ter bescherming van vallende stenen
2023	Plaatsen van koffiehoek voor gemeenschapsvorming
2023	Ontstoppen en bijmaken goot dak kerk
2023	herleggen 4m ² vloer in blauwe steen
2024	schilderen inkom
2024	aanleggen waterafvoerput rond de kerk, aansluiten op regenwaterput+overloop riool
2024	goed leggen kasseien rond de kerk
2024	uitbreken kluisdeur ter voorbereiding nieuwe WC
2024	aansluiten nieuwe WC op rioolstelsel

2024	aansluiten nieuwe keuken op rioolstelsel
2024	weggraven hoger gelegen grond (vochtproblemen)
2024	Isolatiwerken dak kerk
2024	Plaatsen IR bijverwarming
2024	Volledige keuring elektrische installatie
2025	Plamuren en schilderen sacristie
2024	Onderhoudscontract orgel vernieuwd voor verschillende jaren
2025	Herstellen vloer 3 m ² met oude kerkdallen
2023	Onderhoud deurtjes dak zijbeuken
2024	Infiltratie van muren om vochtprobleem op te lossen en te voorkomen in toekomst
2025	Plaatsing verlichting kruisweg
2024	Plaatsing verlichting glasraam toren
2023-2024	Restauratie zonnemonstrans en gewone monstrans
2023-2024	Restauratie beelden kerststal
2024	Aankoop glazen koepel voor tentoonstelling waardevolle kunstwerken
2023-2025	Beschrijving van glasramen door mevrouw Bussche
2023	Recuperatie en herstelling oude communiebank
2019	Vernieuwen geluidsinstallatie met lus voor slechthorenden
2020	Plaatsen schermen en internet
2024	uitbouw trede altaar
2020 -	3à4 keer onderhoud/poetsbeurt door vrijwilligers
	1 x per jaar grondige poetsbeurt door professionele firma
2024	Herverzadigen kerkvloer
	jaarlijks onderhoud verwarmingsketel
	Controle bliksemafleiders en branddetectie systeem
	Jaarlijks onderhoud klokken
	Volledige herstelling van klokken samen met restauratie van toren. Hierbij werd angelus klok die aan klokkenluidstelsel

Oplijsting van werken die volgens monumentenwacht (verslag van monumentenwacht 1 april 2021 in bijlage) dringend moeten aangepakt worden:

- Hernieuwde inspectie om de 3 à 4 jaar (najaar 2025 ivm kerkuil)
- Dakkapellen herstellen/onderhouden
- Dakwaterafvoer : goten regelmatig (2x/jaar ?) reinigen
- Metselwerk plaatselijk herstellen (best zo snel mogelijk) toren ok / maar ook noordwest en zuidgevel
- De gebreken aan de hardstenen afzaten, waterlijsten en dekstenen herstellen
- Het buitenschrijnwerk plaatselijk herstellen (dringend onderhoud en restauratie)
- Voorzetbeglazing is weinig duurzaam uitgevoerd in plexi (de metalen frames zijn roestig) ... oplossing : voorzetbeglazing met geventileerde spouw plaatsen
- Diefijzers ontroesten en schilderen
- De binnenafwerking herstellen (op verschillende plaatsen : sterke vochttekeningen) gevolg : bepleistering komt los

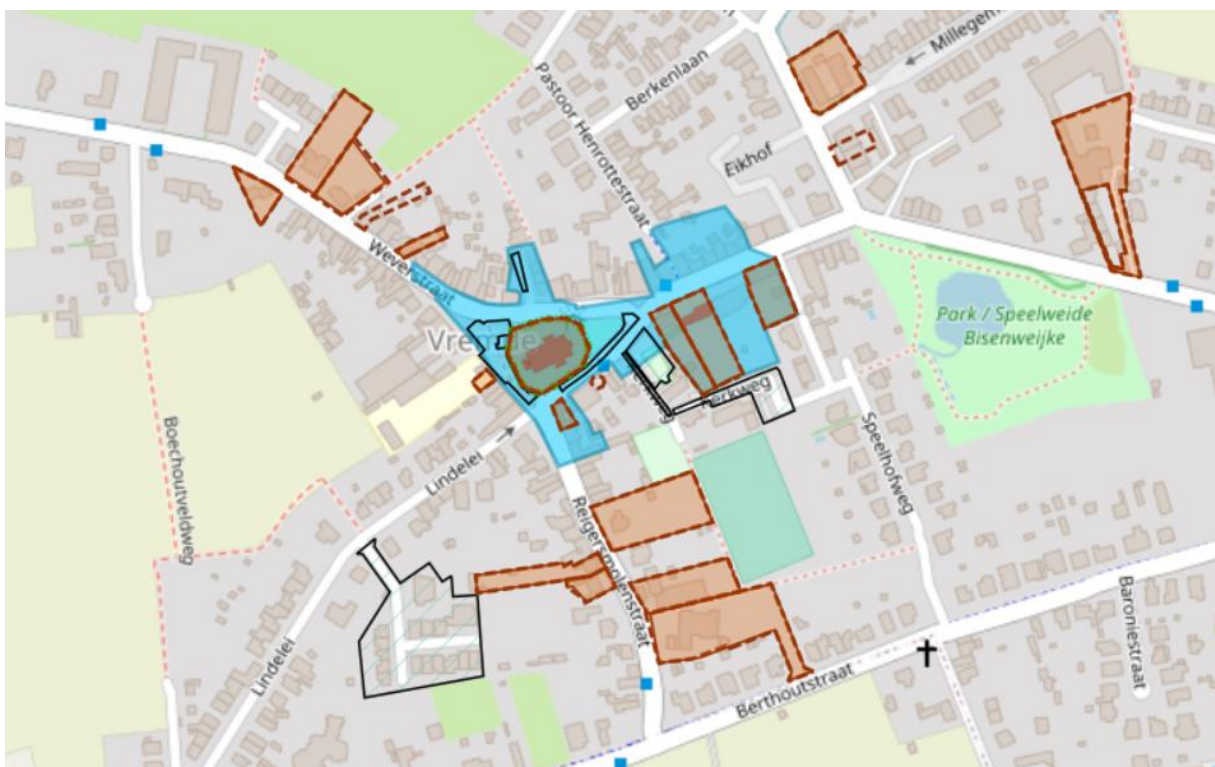
- (Duiven en kauwenproblematiek ??? : dringend en permanent ???)

Tijdens de legislatuur 2025-2030 zal de gemeente zich engageren voor de restauratie van de graven en de omgeving van de kerk van Vremde, en, mits de toezegging van de nodige subsidies door de Vlaamse overheid, de restauratie van de kerk verder zetten, met als doel eerst het schip langs de buitenzijde en de glasramen te restaureren en vervolgens het binneninterieur. Eerste stappen werden al genomen om de kruisweg te laten restaureren. Goedkeuring van erfgoed is daarvoor al bekomen.

c) Architecturale mogelijkheden (optioneel)

Het is theoretisch mogelijk om het kerkgebouw te compartimenteren. De meest voor de hand liggende opdeling is die waarbij de zijbeuken of het koor kunnen afgesloten worden. Aan zulke ingrijpende wijzigingen moeten ruimtelijke, architecturale en financiële studies vooraf gaan.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De beschermde parochiekerk maakt deel uit van een beschermd dorpsgezicht en is gelegen in het centrum van het dorp Vremde. De volgende aspecten zijn relevant:

- De klokken luiden ter aankondiging van de liturgie en er is elk uur een klokslag die het juiste uur van het uurwerk aangeeft
- Bushaltes, fietsknooppunten en parkings bevinden zich binnen een straal van 50 meter van de kerk

- De pastorie (eigendom kerkfabriek) ligt tegenover de ingang van de kerk
- Het openbare park Bisenweijke is op 100 meter van de kerk gelegen
- Het kerkhof rond de kerk in ontruimd, wordt niet meer gebruikt en is gelegen in het beschermd dorpsgezicht
- De gemeentelijke kinderopvang, school, het oude gemeentehuis, buurtwinkels en cafés bevinden zich rond de kerk
- De oude pastorie (erfpacht aan particulier) en parochiezaal/gemeentezaal bevinden zich op 100 meter van de kerk
- In het dorp zijn verschillende beschermde erfgoedelementen terug te vinden

De parochiekerk wordt regelmatig gebruikt voor culturele activiteiten en schoolactiviteiten. Het beheer van de culturele activiteiten gebeurt door de vzw Vrienden van Sint-Jan. De kerk beschikt over basisinfrastructuur (toilet, bar, schermen) voor de organisatie van zowel liturgische als niet-liturgische activiteiten.

De gemeente Boechout is eigenaar van de kerk en de gronden waar de kerk op staat. De belende percelen ... zijn eigendom van de kerkfabriek.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Huidige liturgische activiteiten (zie pastoraal plan):

- Ook in Vremde wordt de kerk intens gebruikt. Op korte en middellange termijn zal het gebruik wel op hetzelfde niveau blijven dus 170 keer per jaar. De kerk van Vremde kan ook gebruikt worden voor culturele doeleinden, ik denk bijvoorbeeld aan orgelconcerten, maar ook aan andere activiteiten die drempel verlagend werken. Hiermee wordt bedoeld dat er werk gemaakt wordt om de kerk terug het middelpunt van de gemeenschap te laten zijn en hiervoor deel te nemen aan zoveel mogelijk activiteiten die de gemeenschap rond de kerk organiseert.

		Per jaar	binnen 5 à 10 jaar
• Zondag vieringen		52	52
Gezinsvieringen		10	10
Feestdagen	Goede week	3	3
	OH Hemelvaart	1	1
	OLV Ten Hemel	1	1
	Allerheiligen	1	1
	Allerzielen	1	1
	11 november	1	1
	Kerstmis	2	2
Koor repetities		50	50
Voorbereiding EC		5	5
Voorbereiding vormsel		5	5
Scholen	lagere school	8	8
Ziekenzorg		3	3

Samana "Witte Donderdag Viering"	1	1
Uitvaarten	10	10
Huwelijken	3	3
Dopen	15	15
Totaal	173	173

Niet-liturgische activiteiten:

- De kerk wordt indien mogelijk en minstens & maal per week opengesteld, dit om de parochianen en omwonende of bezoekers van Vremde de kans te geven even rust te vinden en te ontsnappen aan het drukke leven. De wekelijkse openstelling valt samen, met de markt, omdat er dan meer mensen op de been zijn en in het dorp aanwezig zijn.
- Er is een VZW opgericht om activiteiten in en rond de kerk te organiseren. Hierbij is duidelijk gesteld dat de erediensten primordiaal zijn en de georganiseerde activiteiten altijd ondergeschikt zijn aan deze erediensten. Een eerste bedoeling van deze activiteiten is drempelverlagend werken, zodat de komst naar de kerk niet meer als "speciaal" gezien wordt. Verder is het de bedoeling aan gemeenschapsvorming te doen. De kerk met andere woorden terug in het midden van de gemeenschap zetten. Zeer belangrijk hierbij is dat de waardigheid van de kerk behouden word en de activiteiten ertoe bijdragen dat de erfgoedwaarde er op zijn best naar voor komt.
- De waarde en de uitleg over het erfgoed wordt naar voor gebracht

Socioculturele organisaties, verbonden en niet verbonden aan de kerk, met belangstelling voor gebruik:

- Vrienden van Sint Jan VZW
- Dorpsschool Vremde (KOB) Kleuter- en lager onderwijs

2.2.5. Financieel overzicht (optioneel)

Jaar	Grote werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
2024	Beschrijving werken (bijv. bliksembeveiliging, noodverlichting,	Bedrag of begroot budget (vermelding toelage, premie, subsidie)	Datum van uitvoering
2025			

Kerkfabriek exploitatietoelage per jaar in Meerjarenplan (MJP)

2025	2026	2027	2028	2029
Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag	bedrag

Exploitatieresultaat en investeringsresultaat laatste jaarrekening

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Boechout	Sint-Bavo	De kerk wordt volwaardig gevaloriseerd zowel voor de eredienst als voor cultureel geïnspireerde initiatieven, steeds met het nodige respect voor de christelijke waarden van het gebouw, de betekenis ervan alsook voor haar functie.
Vremde	Sint-Jan in d'Olie	De kerk wordt volwaardig gevaloriseerd voor de eredienst. Daarnaast worden niet-liturgische activiteiten toegestaan voor zover deze met respect voor het gebedshuis en buiten het gebruik van de erediensten, de valorisatie van de kerk en de gemeenschapsvorming ten goede komen.

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht mbt de Sint Bavokerk

In overleg met de Pastorale Eenheid Immanuel en de Plaatselijke Kern Groep zal de liturgische invulling van de Sint Bavokerk voortdurend geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd worden.

Er werd voor de Sint Bavokerk, als beschermd cultureel waardevol historisch gebouw, een **Beheersplan 2024-2048** opgemaakt welke fasegewijs zal uitgevoerd worden. Het plan zal alle 6 jaar geëvalueerd en indien nodig aangepast worden.

Op 17 december 2024 werd het ontwerp van Kerkenbeleidsplan, deel Sint Bavokerk, toegelicht aan de Parochie Sint Bavo en het Centraal Kerkbestuur Boechout-Vremde.

Begin 2025 werd voor de toekomstige invullingen van de Sint Bavokerk een **haalbaarheidsstudie** uitgevoerd door een gespecialiseerd studiebureau. Deze studie werd met de gemeente besproken op 20 februari 2025.

Aan het **Agentschap Onroerend Erfgoed** werd de toekomstvisie van het kerkbestuur toegelicht op 12 maart 2025, dit in samenspraak met het betrokken studiebureau.

Op basis van het door het Agentschap Onroerend Erfgoed goedgekeurde beheersplan en de gevoerde gesprekken met betrokken instanties, werd een **meerjarenplanning** opgemaakt voor de periode 2025-2031 en 2031-2037.

Na goedkeuring van het Kerkenbeleidsplan Boechout-Vremde 2025 door het Bisdom Antwerpen en de gemeente Boechout-Vremde is het de bedoeling om fasegewijs, op basis van het beheersplan en de haalbaarheidsstudie, de toekomstige invullingen te realiseren.

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht mbt de Sint Jan In de Oliekerk

- Samen met het PKG werd er afgesproken om actief in te zetten op de jeugd en jeugdwerking. Zo is er contact opgenomen met jeugdbewegingen om ook gebruik te maken van onze kerk voor activiteiten die kunnen in de kerk, zoals opening of sluiting van hun jaar werking.
- Andere jeugdwerking, een werkgroep rond post vormsel werking wordt bestudeert.
- Een jeugdkoor in samen werking met de lagere school wordt onderzocht
- Activiteiten zoals samen zingen wordt nader bekeken.
- Verder restauratie van de kerk is een prioriteit dat samen met de gemeente bekeken en opgevolgd wordt. Een volgend dossier hiervoor wordt opgemaakt.
- De Kerk op vast tijdstippen toegankelijk maken en houden voor vieringen of een plaats van rust en bezinning is een prioriteit voor ons. Regelmaat is noodzakelijk om duidelijkheid/zekerheid te bieden aan de mensen uit onze gemeenschap. Dit is immers een vorm van sociale controle, zien of het goed gaat, of iemand ziek is of hulp/steun nodig heeft. Het is dus belangrijk dat we zoeken naar oplossingen om toch een waardige viering of bezinningsmoment te kunnen houden eventueel gebruik makend van moderne technieken zoals streaming, projectie, zingevende discussie, ... of andere gelegenheid voorgangers. Hiervoor willen we een werkgroep oprichten.
- Zoeken naar manieren om de kerk zoveel mogelijk open te houden op een veilige en correcte manier, zodat mensen die nood hebben aan rust, bezinning, gebed, ... in onze kerk ook hiervoor een plaats kunnen vinden.
- Verder drempel verlagende initiatieven zoeken zodat de kerk een ontmoetingsruimte blijft die onze waarden uitdraagt, met respect voor waar onze kerk voor staat.
- Volgende fase van restauratie voorbereiden en dossier opmaken. Tijdens de legislatuur 2025-2030 zal de gemeente zich engageren voor de restauratie van de graven en de omgeving van de kerk van Vremde, en, mits de toezegging van de nodige subsidies door de Vlaamse overheid, de restauratie van de kerk verder zetten, met als doel eerst het schip langs de buitenzijde en de glasramen te restaureren en vervolgens het binnen interieur.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van het bisdom Antwerpen en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur worden vernieuwd of herbevestigd.

Ondertekening

<i>Naam</i>	<i>Naam</i>	<i>Koen T'Sijen</i>	<i>Jan Geudens</i>
<i>Handtekening</i>	<i>Handtekening</i>	<i>Handtekening</i>	<i>Handtekening</i>
<i>Vicaris/adjunct van de vicaris/vertegenwoordiger kerkelijke overheid</i>	<i>De voorzitter van het Centraal Kerkbestuur en/of pastorale werkgroep</i>	<i>De burgemeester</i>	<i>De algemeen directeur</i>